

Izvještaj s Tribine *Pro tempore* – pro historia: razgovor s glavnim urednicima časopisa *Pro tempore* povodom obilježavanja dvadesete obljetnice izlaženja, Zagreb, 13. svibnja 2025.

Povodom 20. obljetnice izlaženja časopisa *Pro tempore*, koji uređuju studenti Odsjeka za povijest Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, uredništvo njegovog 20. broja organiziralo je tribinu u sklopu festivala povijesti *Kliofest*, koju su moderirali **Filip Bačurin** i **Marija Bišćan**. Tribina je održana 13. svibnja 2025. godine u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu. Sudjelovali su glavni urednici: **Ivan Dujmić** (prvi broj), **dr. sc. Nikolina Šimetin Šegvić** (dvobroj 6/7), **dr. sc. Filip Šimetin Šegvić** (dvobroj 8/9), **Tomislav Brandolica** (dvobroj 10/11), **Mihaela Marić** (14. broj), **Filip Šimunjak** (16. broj), **Ivan Mrnarević** (17. broj) i **Marko Zidarić** (18. broj).

Na samome početku tribine, glavna urednica 20. broja časopisa, Marija Bišćan, pozdravila je i zahvalila svima prisutnima u ime uredništva na dolasku. Bišćan je istaknula da se tribinom nastoji odati počast svima koji su radili na Časopisu u ovih proteklih dvadeset godina i približiti Časopis široj publici. Predstavila je sudionike tribine i prepustila riječ Filipu Bačurinu koji je objasnio način odvijanja tribine. Bačurin je najavio da će se razgovor odvijati u pet blokova koji odražavaju pet faza u povijesti časopisa zbog brojnosti sudionika tribine.

O prvih pet brojeva Časopisa bilo je riječi u prvom bloku tribine, a na pitanja moderatora odgovarali su Ivan Dujmić, dr. sc. Filip Šimetin Šegvić i dr. sc. Nikolina Šimetin Šegvić. Dujmić je naveo da je bio predsjednik Kluba studenata povijesti ISHA Zagreb i napravio većinu administrativnih poslova kako bi došlo do pokretanja Časopisa. Napomenuo je da je inicijativu za pokretanje časopisa *Pro tempore* dao Goran Miljan, a da je Maja Crnjac napravila najveći urednički posao za prvi broj te je kasnije bila glavna urednica drugog i trećeg broja. Također je objasnio s kojim su se idejama vodili prilikom pokretanja Časopisa. Ideja im je bila dati prostor studentima da objavljuju svoje radove i da vježbaju pisanje znanstvenih radova. Bišćan je navela da je prva generacija uredništva Časopisa postavila važne temelje, ali nije riješila važno pitanje kontinuiteta. Profesor Šimetin Šegvić koji je kao urednik sudjelovao u radu četvrtog broja osvrnuo se na to da su im prva tri broja bila okvir u kojem

smjeru trebaju razvijati Časopis, no problem im je bio uspostaviti kontakt s urednicima prva tri broja koji su diplomirali i vratili se u rodne gradove. U uredništvu petoga broja, prvog tematskog broja, sudjelovala je profesorica Šimetin Šegvić. Tema broja bila je *Rani novi vijek*, a upravo je razdoblje ranonovovjekovne povijesti tada bilo na vrhuncu popularnosti na diplomskoj razini studija na Filozofskome fakultetu Sveučilišta u Zagrebu.

Sljedeća faza u razvoju Časopisa bila je pokretanje dvobroja. Izašla su tri dvobroja: 6/7, 8/9 i 10/11. Glavna urednica prvog dvobroja bila je profesorica Šimetin Šegvić. Dvobroji su, kako je Bačurin naveo, bili vrlo važni u razvoju časopisa što se tiče dizajna i strukture samog časopisa, ali i odabira teme. Naime, tema časopisa više se ne odabire prema povijesnom razdoblju, već prema povijesnim subdisciplinama i historiografskim trendovima. Profesorica Šimetin Šegvić napomenula je da joj je proučavanje stranih časopisa pomoglo u osmišljavanju novih ideja za daljnji razvoj, što je nedostajalo tadašnjoj hrvatskoj historiografiji. Uz to, dodala je da je tematsko oblikovanje broja pružilo mogućnost studentima u slanju svojih radova te su o određenoj temi radove mogli slati studenti svih studijskih godina, a ne samo oni koji su u toj godini slušali kolegije o određenom razdoblju ili odabrali taj epohalni modul na diplomskom studiju. Profesorica Šimetin Šegvić zaključila je da je cilj tog dvobroja bio nastaviti kontinuitet u izlaženju brojeva, ali i da se u Časopis vrate rubrike kao što su obljetnice. Profesor Šimetin Šegvić, glavni urednik dvobroja 8/9 inicirao je suradnju sa studijem dizajna, čime je časopis dobio svoj vizualni identitet. U raspravu se uključio Tomislav Brandolica, glavni urednik dvobroja 10/11, koji je objasnio da im je cilj u dvobrojima bio „razbiti” ustaljenu strukturu historiografskih časopisa na članke i prikaze, koji su bili podijeljeni kronološkim redom. Brandolica je naveo da su se ugledali na francuski časopis *Annales*, zbog čega se eseji, članci izvornog istraživanja, prikazi, stavovi o knjigama te intervjui s relevantnim povjesničarima više nisu odjeljivali prema formatu, već bi napravili blok koji je posvećen jednoj temi i u tom bloku bili bi svi radovi koji su vezani za tu određenu temu. Profesorica Šimetin Šegvić navela je da su uredništvo shvatili kao neki oblik radionice te su pokrenuli uredništvo-pripravništvo da bi časopis zadržao svoj kontinuitet nakon što članovi uredništva diplomiraju. Osim toga, objasnila je da je shvatila važnost pitanja glavnog urednika koji smije uređivati samo jedan broj. Brandolica je naveo da mu je rad u Časopisu pomogao i u profesionalnom usmjerenju nakon završetka studija, posebice glavnim urednicima, koji su najčešće odabirali teme broja u skladu s vlastitim historiografskim interesima. Profesor Šimetin Šegvić zaključio je da je termin „radionica” najprikladniji za opisivanje rada u uredništvu jer predstavlja nešto više od samog seminarskog rada i najčešće je to prvi objavljeni studentski rad.

Bačurin je istaknuo da međufazu u razvoju časopisa čine brojevi 12 i 13, koje je predstavila glavna urednica 14. broja Mihaela Marić. Marić se složila da se radi o međufazi jer je došlo do smjene generacija unutar uredništva. Nadalje, navela je da se izgubio kontinuitet u smislu prenošenja znanja s jednog uredništva na drugo, zbog čega su se morali oslanjati na svoja vlastita iskustva.

Bišćan se zatim osvrnula na 14. 15. i 16. broj, koji su ostavili ogroman dojam na Časopis jer su se dizajn i način funkcioniranja Časopisa održali do danas. Marić je objasnila da ju je iskustvo sudjelovanja u brojevima tzv. međufaze nagnalo na promjene u 14. broju, koji je uređivala kao glavna urednica. Nadalje, Marić je istaknula da im je važno bilo da priloge mogu objavljivati i studenti povijesti s drugih fakulteta te drugih studijskih smjerova. Marić je zaključila da je cilj uredništva bio uspostaviti ravnotežu između tradicije i suvremenih historiografskih trendova. Bačurin se uključio u raspravu pitanjem u kojoj se mjeri raznolikost tema brojeva pokazala zahtjevnom u njihovoj izradi. Glavni urednik 16. broja Filip Šimunjak odgovorio je da im je raznolikost tema olakšala posao jer je tijekom rada na 15. broja izbila pandemija COVID-19. Nadalje, Šimunjak je objasnio da su se zbog pandemije vratili slobodnoj temi u 16. broju, ali da ih je ona primorala samostalno napraviti prijelom Časopisa. U raspravu se uključio Ivan Mrnarević, glavni urednik 17. broja, koji je objasnio da su zbog pandemije imali više slobodnog vremena kojeg su mogli iskoristiti za čitanje pristiglih radova. Na pitanje o utjecaju pandemije na rad časopisa osvrnuo se i Marko Zidarić, glavni urednik 18. broja, koji je naveo da su sve mjere protiv širenja COVID-19 ukinute neposredno prije okupljanja redakcije 18. broja. Zidarić je objasnio da ih je pandemija potaknula na eksperimentiranje s nečim novim, zbog čega se 18. broj tematski bavio tijelom i emocijama.

Bačurin je naveo da je 16. brojem došlo do promjene odabira teme, koja se više ne bira međusobnim dogovorom urednika, već ju bira budući glavni urednik. Zbog toga ga je zanimalo u kojoj su mjeri teme brojeva pratile suvremene trendove hrvatske i europske historiografije. Mrnarević je odgovorio da se tema njegovog broja, *Civilizacijski i kulturni susreti*, u velikoj mjeri oslanjala na trendove koji su prisutni unazad nekoliko desetljeća u historiografiji, posebice kada je riječ o kulturnim transferima. Mrnarević je zaključio da sljedeći, 18. broj, s temom *Tijelo i emocije* posebice odražava historiografske trendove. Zidarić je istaknuo da mu je novo pravilo, prema kojem glavni urednik samostalno bira temu broja, olakšalo posao jer je već bio osobno zainteresiran za temu *Tijela i emocija*. Međutim, ističe da ni sam nije bio svjestan u kakav se rizik upušta odabirom te teme jer je ona u samoj srži interdisciplinarna. Nadalje, Zidarić je zaključio da se zbog pandemije glavnina radova bavi upravo pandemijama tijekom povijesti ili pak o emocijama koje su bile povijesno varljive, što im je pripomoglo u prikupljanju radova.

Bišćan se osvrnula na studentske skupove koji se održavaju jednom godišnje kontinuirano od 17. broja u organizaciji uredništva časopisa *Pro tempore*. Mrnarević je objasnio da svaka faza u razvoju časopisa ima neki novitet, a novitet iduće faze koja je krenula od 17. broja je organizacija studentskih skupova, koji tematski prate aktualni broj Časopisa. Objasnio je da su izlaganja na skupovima neizostavni dio povjesničarske struke, zbog čega su nastojali pružiti mogućnost studentima da se okušaju i uvježbaju za kasnije potrebe struke. Dodao je da studentski skupovi pridonose Časopisu jer ga čine prepoznatljivim i odgovornim. Zidarić je istaknuo da je sudjelovanje na skupu jedan od prvotnih testova za svakog studenta, zbog straha od javnog nastupa. Zbog prisustva profesora i ostalih stručnjaka na skupovima, radovi koji kasni-

je izlagači na skupu pošalju budu kvalitetniji jer ih oni upozore na eventualne pogreške koje su iznijeli u svojem izlaganju, zaključio je Zidarić. Mrnarević i Zidarić uputili su čestitke Bišćan, glavnoj urednici 20. broja, zbog organizacije međunarodne konferencije te je zamolili da ispriča nešto o samoj konferenciji.

Na samome kraju, Bišćan je zahvalila svima prisutnima na sudjelovanju na tribini i radu u Časopisu tijekom njegovih dvadeset godina. Navela je da rad u Časopisu nije uvijek jednostavan, ali da se, bez obzira na sve nedaće, zadržao kontinuitet u njegovu izlaženju. Naposljetku, zamolila je sudionike tribine da iz vlastite perspektive navedu zašto bi se studenti trebali uključiti u rad studentskog časopisa. Zidarić je naveo da nije siguran koji su razlozi tome, ali da smatra da su oni individualne prirode zbog entuzijazma prema struci te da se time usavršavaju različite vještine, koje će biti korisne za kasnije profesionalno usmjerenje. Mrnarević se nadovezao istaknuvši da objavljivanje radova u časopisu pruža iskustvo autorima, lektorima, pa i recenzentima. Osim toga, naveo je da je rad u Časopisu vrlo dinamičan jer uredništvo konstantno osluškuje i prati historiografske trendove, koje nastoji ukomponirati u sam Časopis. Šimunjak se složio sa Zidarićem i Mrnarevićem, ali i dodao da rad u časopisu nudi iskustvo zajedničkog rada, što je jedan od temelja povjesničarske struke. Zaključio je da je časopis dobra prilika za upoznati pozitivne, ali i negativne strane suradnje s drugima. Marić je nadodala da se stječu nova iskustva, ponajprije iskustvo rada u uredništvu nekog časopisa. Istaknula je također da rad u uredništvu pridonosi disciplini i organizaciji jer se moraju poštovati rokovi, što doprinosi kasnijem profesionalnom radu. Brandolica je čestitao na svemu što je Časopis postigao nakon njegovog broja te na organizaciji tribine. Profesorica Šimetin Šegvić složila se s prethodno rečenim komentarima urednika te je nadodala da je rad u časopisu najbolja praksa koju studenti povijesti tijekom studija mogu imati, čega brojni nisu ni svjesni te je također čestitala na kontinuitetu izdavanja. Profesor Šimetin Šegvić objasnio je da više nikada neće imati tu slobodu koju studenti imaju tijekom studija. Naveo je da se svaka nova ideja ili trend u historiografiji mogu isprobati u radu na studentskom časopisu. Profesor je objasnio da rad nije uvijek idealan, ali da taj stupanj slobode nakon diplome nestaje zbog zahtjeva koje traži sustav, čime se smanjuje potencijal za kreativnost. Dujmić se pridružio mišljenju prethodnika te dodao da rad u časopisu treba biti individualna volja pojedinog studenta koji želi upoznati sve aspekte rada na časopisu, počevši od međuljudskih odnosa pa sve do raznih tehničkih elemenata.

Tribina je zaključena zahvalom koju su uputili moderatori glavnim urednicima na njihovim doprinosima u razvoju Časopisa te sudjelovanju na tribini.

Pro Tempore

ČASOPIS STUDENATA POVIJESTI BROJ 20 2025.

Pro Tempore

Časopis studenata povijesti,
godina XX, broj 20, 2025.

Glavna i odgovorna urednica
Marija Bišćan

Zamjenik glavne urednice
Ruben Prstec

Uredništvo
Filip Bačurin
Marija Bišćan
Adrian Filčić
Nera Kapustić
Karlo Košir
Ivan Moškato
Marko Perišić
Ruben Prstec
Matija Pudić

Urednici pripravnici
Tita Mikulaš
Benjamin Pintarec

Redakcija
Filip Bačurin
Marija Bišćan
Adrian Filčić
Nera Kapustić
Karlo Košir
Tita Mikulaš
Ivan Moškato
Marko Perišić
Benjamin Pintarec
Ruben Prstec
Matija Pudić

Tajnik Uredništva
Marko Perišić

Recenzenti
dr. sc. Zrinka Blažević
dr. sc. Arijana Kolak Bošnjak
dr. sc. Inga Vilogorac Brčić
dr. sc. Neven Budak
dr. sc. Mihovil Dabo
dr. sc. Vinko Korotaj Drača

dr. sc. Stipe Grgas
dr. sc. Branimir Janković
dr. sc. Maja Katušić
Dea Marić
dr. sc. Lidija Nikočević
dr. sc. Ana Rajković Pejić
dr. sc. Filip Šimetin Šegvić
dr. sc. Luka Špoljarić
dr. sc. Peter Štih
dr. sc. Nikola Tomašegović
dr. sc. Hrvoje Tutek
dr. sc. Nada Zečević
Andrija Živković

Lektura za hrvatski jezik
Antonia Buti
Nikolina Fajt
Grgur Gržetić
Lorenia Jantolek
Nera Kapustić
Mihaela Pokrivač
Martina Prosen

Lektura za engleski jezik
Marko Perišić
Ruben Prstec
Matija Pudić

Oblikovanje
FF Press

Izdavač
Odsjek za povijest Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu

Tisak
d. o. o. Studio moderna

Naklada
Tiskano u 75 primjeraka.

ISSN: 1334-8302

Tvrđnje i mišljenja u objavljenim radovima izražavaju isključivo stavove i mišljenja autora i ne predstavljaju nužno stavove i mišljenja uredništva i izdavača.

Izdavanje ovog časopisa finansijski je omogućeno:

sredstvima koja je ustupio Odsjek za povijest Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu

sredstvima dobivenim na Natječaju za studentske programe Studentskog zbora Sveučilišta u Zagrebu

Redakcija časopisa Pro tempore im iskreno zahvaljuje na finansijskoj podršci.

Časopis se ne naplaćuje.

Adresa uredništva

Odsjek za povijest

(za: Uredništvo Pro tempore)

Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

Ivana Lučića 3, 10 000 Zagreb

Kontakt

casopis.protempore@gmail.com

Web-stranica

<https://protempore.ffzg.unizg.hr/>